

سه‌شنبه ۱۱ اردیبهشت ۱۴۰۳
شماره ۴۱۲۶
www.fdn.ir

FARHIKHTEGANDAILY

www.fdn.ir

FARHIKHTEGANDAILY

www.fdn.ir

FARHIKHTEGANDAILY

www.fdn.ir

FARHIKHTEGANDAILY

www.fdn.ir

FARHIKHTEGANDAILY

www.fdn.ir

FARHIKHTEGANDAILY

فرهنگستان

شده است که تاکنون شبکه‌های اجتماعی مختلفی اعم از اینستاگرام، واتس‌اپ و فیسبوک هویت آمریکایی دارند و از همان ابتدای شکل‌گیری به‌صورت آزادانه و بدون توجه به چهارچوب‌های اخلاقی در کشورهای مختلف دنیا درحال فعالیت هستند. البته مقایسه ممنوعیت استفاده از تیک‌تاک در آمریکا با فیلترینگ شبکه‌های اجتماعی خارجی در ایران اعتبار چندانی ندارد. آمریکا در شرایطی مقابل تیک‌تاک ایستاده که شبکه اجتماعی جامعی مثل اینستاگرام دارد و می‌تواند جایگزین آن کند که در سطح بین‌المللی فعالیت‌تر از تیک‌تاک هم است.

یا به ما بفروشید یا حذف‌تان می‌کنیم

مایک پمپئو، وزیر خارجه آمریکا دولت ترامپ اولین کسی بود که نسبت به مساله پلتفرم تیک‌تاک هشدار داد. او با ابراز نگرانی از اینکه ۱۳۸ میلیون کاربر آمریکایی در تیک‌تاک عضو هستند، گفت: «اگر به کودکان و نونهالان اهمیت می‌دهید برنامه تیک‌تاک را روی گوشی‌های هوشمند آنها غیرفعال و حذف کنید.» پمپئو از مردم خواسته بود که به او اعتماد کنند و قول داده بود که در آینده جوانان به‌خاطر این ممنوعیت از والدین‌شان تشکر خواهند کرد. بعد از پمپئو، دونالد ترامپ هم شبکه اجتماعی تیک‌تاک را تهدیدیی برای امنیت ملی خواند. در دوره ریاست‌جمهوری ترامپ همه کابینه به‌دنبال این بودند تا این شرکت چینی را مجبور کند تا سهام خود را در آمریکا بفروشد. در روزهای اخیر هم بایدن بسته لایح کمک‌های خارجی را امضا کرد که شامل قانون حفاظت از شهروندان آمریکایی در مقابل اپلیکیشن‌های تحت کنترل دشمن خارجی بود. این قانون به بایت دنس، مالک چینی تیک‌تاک ۲۷۰ روز فرصت می‌دهد تا این پلتفرم خود را به مالکی جدید بفروشد. در غیر این صورت تیک‌تاک در فروشگاه‌های اپلیکیشن آمریکایی ممنوع خواهد شد. بایت دنس هم نسبت به این قانون اعتراض کرده و طی بیانیه‌ای به غیرقانونی بودن ممنوعیت تیک‌تاک واکنش نشان داد و اعلام کرد: «ممنوعیت تیک‌تاک و غیرقانونی است و این امر را در دادگاه به چالش می‌کشیم. ما معتقدیم این وقایع و قوانین درواقع واضح هستند و درنهایت ما پیروز خواهیم شد. ما میلیارد‌ها دلار سرمایه‌گذاری کردیم تا داده‌های آمریکا و پلتفرم مان را ایمن و عاری از تاثیر و دستکاری داوود طلاقانی، نویسنده کتاب پلتفرم تیک‌تاک از جایی شروع شد که شخصیت‌های امنیتی آمریکایی و سپس اتحادیه اروپا درباره‌اش موضع‌گیری کردند. وی درباره روند شکل‌گیری این جریان گفت: «اولین فردی که به‌عنوان یک شخصیت سیاسی – امنیتی درباره این پلتفرم موضع‌گیری کرد، مایک پمپئو وزیر خارجه سابق آمریکا بود. پمپئو به پدر و مادرها توصیه کرد که تیک‌تاک را از موبایل‌های خود و فرزندانشان حذف کنند. در ادامه این روند، کنگره به اعضایش پیشنهاد کرد که در موبایل‌هایشان از این پلتفرم استفاده نکنند. سپس همین توصیه به کارکنان دولت ابلاغ شد و تا الان حداقل دو سه بار دادگاه تیک‌تاک برگزار شده و نمایندگان این پلتفرم در مجلس حضور پیدا کرده‌اند. امروز تیک‌تاک در آستانه ممنوعیت است و شروطی گذاشته شده که این بستر ذیل آنها به فروش برسد در غیر این صورت استفاده از آن در ایالات‌متحده آمریکا ممنوع خواهد شد. تمام این اتفاقات و رویداد‌های خیری از جنس امنیتی – سیاسی بوده و بهتر است فعلا به جنبه‌های فرهنگی، هویتی و اقتصادی آن کاری نداشته باشیم.

داوود طلاقانی، نویسنده کتاب شرق‌شناسی معتقد است مساله شدن پلتفرم تیک‌تاک از جایی شروع شد که شخصیت‌های امنیتی آمریکایی و سپس اتحادیه اروپا درباره‌اش موضع‌گیری کردند. وی درباره روند شکل‌گیری این جریان گفت: «اولین فردی که به‌عنوان یک شخصیت سیاسی – امنیتی درباره این پلتفرم موضع‌گیری کرد، مایک پمپئو وزیر خارجه سابق آمریکا بود. پمپئو به پدر و مادرها توصیه کرد که تیک‌تاک را از موبایل‌های خود و فرزندانشان حذف کنند. در ادامه این روند، کنگره به اعضایش پیشنهاد کرد که در موبایل‌هایشان از این پلتفرم استفاده نکنند. سپس همین توصیه به کارکنان دولت ابلاغ شد و تا الان حداقل دو سه بار دادگاه تیک‌تاک برگزار شده و نمایندگان این پلتفرم در مجلس حضور پیدا کرده‌اند. امروز تیک‌تاک در آستانه ممنوعیت است و شروطی گذاشته شده که این بستر ذیل آنها به فروش برسد در غیر این صورت استفاده از آن در ایالات‌متحده آمریکا ممنوع خواهد شد. تمام این اتفاقات و رویداد‌های خیری از جنس امنیتی – سیاسی بوده و بهتر است فعلا به جنبه‌های فرهنگی، هویتی و اقتصادی آن کاری نداشته باشیم.

خطر جدی تیک‌تاک برای استیلای سیاسی آمریکا

با توجه به رشد بدون توقف چین در زمینه‌های مختلف در سال‌های اخیر،

این کشور به‌عنوان یکی از رقیبای جدی آمریکا شناخته می‌شود. همین موضوع سبب شده تا آمریکا توجه ویژه‌ای نسبت به این رقیب قدرتمند داشته باشد. در کنار این موضوع انتخابات زمان زیادی به انتخابات آمریکا مانده و پیش از این هم شائبه‌هایی درخصوص دخالت روسیه در انتخابات آمریکا وجود داشت. تلافی این مسائل باعث می‌شود که کاخ سفید نسبت به نفوذ چینی‌ها به شکاف‌های اجتماعی آمریکا آن هم در میان اعتراضات ضداسرائیلی در این کشور احساس خطر کند. طالقانی در توضیح این تهدید گفت: «نکته اساسی بر سر استیلای سیاسی و سلطه پلتفرمی است که آمریکا بر جامعه خودش و سایر جوامع دارد. ایالات‌متحده مجموعه‌ای از پلتفرم‌ها، رسانه‌های اجتماعی و خانواد‌های بزرگ فناوری ارتباطی را گسترش داده که اینها به‌عنوان یک سری زیرساخت و بسترهایی که قرار بوده خدمات اجتماعی مثل پیام‌رسانی و داشتن صفحات شخصی و بازاریابی ارائه کنند. این پلتفرم‌ها و سرویس‌ها در همه جوامع جای خود را باز کرده بودند و این استیلای سیاسی و کنترل ایدئولوژیک آمریکا در چند سال گذشته خیلی خوب اعمال می‌شد تا اینکه چین با برنامه تیک‌تاک در دو نسخه که یکی از آنها برای خود چینی‌هاست و دیگری برای غیر چینی‌ها، این فضا را شکاند. این نکته به وجود دارد که این برنامه یک منطقی زیبایی‌شناسی و فرهنگی دارد که کاملاً مبتنی بر لذت‌نصوری است؛ سرگرمی رابه حد ناب خودش می‌رساند و عملاً چالش‌ها و هنجارهای اخلاقی و شرکتی (هنجارهایی که شرکت‌ها خودشان اعمال کرده‌اند) را ندارد. برای همین خیلی خوب در دنیا مورد اقبال واقع شد. به‌دنبال آن یک چالش امنیتی – سیاسی برای آمریکا به‌وجود آمد که ممکن است این کنترل، سلطه و استیلایی که تا الان از طریق پلتفرم‌ها و خانواده بزرگ فناوری‌های ارتباطی داشته به خطر بیفتد. در این موقعیت انگاره‌هایی مطرح می‌شود که هیچ‌کس نمی‌تواند آن را اثبات یا رد کند. این انگاره‌ها از انتخابات دوره اول ترامپ به‌وجود آمد که آیا انتخابات توسط رسانه‌های غیرآمریکایی یا نیروهای غیرآمریکایی در رسانه‌های اجتماعی به انحراف کشیده می‌شود یا نه؟ در انتخابات دوره اول ترامپ هم مساله درباره دخالت روسیه بود و درنهایت هم مشخص نشد که واقعیت داشته است یا خیر. وقتی درباره محبوبیت تیک‌تاک و احتمال جریان‌سازی آن برای انتخابات با افکار عمومی آمریکا صحبت می‌کنند این انگاره‌ها، یعنی انگاره دستکاری اطلاعات به وسیله الگوریتم‌ها و هوش مصنوعی و همچنین سرقت و به دست آوردن کلان‌داده‌ها و آمار و اطلاعات شهروندان آمریکایی مطرح شده است. تقریباً هر حاکمیتی دو نکته را در قبال پلتفرم‌های خارجی خودش مطرح می‌کند و معمولاً چون گزاره‌هایی امنیتی و سیاسی است به‌صورت رسمی تایید یا رد نمی‌شوند. همین انگیزه برای کسانی که در داخل کشور ما اقدام به فیلترینگ شبکه‌های اجتماعی می‌کنند نیز وجود دارد، یعنی آنها هم معمولاً در بهانه‌هایشان این نکته را ذکر می‌کنند یا ممکن است شرکت‌های ارتباطی بزرگ دنیا که غالباً غربی هستند به کلان‌داده‌های جامعه ما دست پیدا کنند، یا به وسیله دستکاری الگوریتم، استفاده از هوش مصنوعی و شبکه‌های اجتماعی افکار عمومی را منحرف کنند. این تمام صورت‌مساله دولت آمریکا با تیک‌تاک است. البته می‌شود یک انگیزه اقتصاد سیاسی هم برای آن مطرح کرد. چین انتفاع بسیار زیادی از تیک‌تاک و مصرف رسانه‌ای که کاربران در آمریکا دارند، کسب می‌کند. اما به نظر می‌رسد این دلیل اصلی نباشد که آمریکا بخواهد به‌خاطر آن با چین مقابله کند.

در تیک‌تاک از فلسطین ۱۵ برابر بیشتر از اسرائیل حمایت می‌شود

با توجه به اینکه تیک‌تاک چهارچوب خاصی را برای نسخه جهانی خود در نظر نگرفته است، بسیاری از محتواهای مربوط به فلسطین از این طریق منتشر می‌شوند. این در حالی است که شبکه مشابه آمریکایی یعنی اینستاگرام، سانسور شدیدی بر محتواهای غیرهمسو با منافع خود اعمال می‌کند. این در حالی است که نفتالی بنت، نخست‌وزیر سابق رژیم صهیونیستی در سفر خود به آمریکا ضمن تاکید بر اینکه اسرائیل وضعیت خوبی در افکار عمومی بین‌المللی ندارد گفت: «به دنبال این هستیم که موقعیت مان در افکار عمومی جهان تقویت شود تا آزادی کامل عمل که به فرماندهان ارتش اسرائیل برای نابودی حماس داده شود؛ هرچند که در حال حاضر افکار عمومی جهان به نفع ما نیست.» بنت از تیک‌تاک به‌عنوان مصداقی

بیرون از واقعیت جهانی حیرت‌زده ایستاده است: نصیری همیشه و در همه حال حیرت‌زده بوده است و در کتاب «صحیرت» خود هم قصد داشت ثابت کند که ما درمقابل مدرنیته حیرت‌زده شده‌ایم ولی ظاهراً او در این روزها اخبار جهانی را هم دنبال نمی‌کند. پهلوی او که به عنوان راز‌حل‌یاد می‌کند در پیوند با اسرائیلی‌ها است؛ همان رژیمی که تقریباً در صحنه جهانی در سطح ملت‌ها به نمادی از جنایت تبدیل شده است.

دانشگاه‌های آمریکا و برخی از دانشگاه‌های اروپا در اعتراض به این وضعیت در جهت دفاع از ملت فلسطین هستند. دادگاه لاهه در ۴ ماه اخیر چند بار علیه اسرائیلی‌ها جلسه تشکیل داده و از کشورهایی مثل آفریقا و اسپانیا و ایرلند علیه اسرائیل موضع گرفته‌اند که سابقه نداشته

همزمانی تظاهرات دانشجویی در آمریکا با اعمال محدودیت برای اپلیکیشن چینی خبرساز شده است

تیک‌تاک؛ صدای اعتراض

برای تایید گفته‌هایش استفاده کرد و گفت: «در شبکه تیک‌تاک محتوای طرفدار فلسطین و گروه حماس ۱۵ برابر بیشتر از محتوای طرفدار اسرائیل دیده می‌شود.» بنابراین اتفاقات و جدی‌تر شدن روند ممنوعیت تیک‌تاک در آمریکا، این مساله ایجاد می‌شود که ایالات‌متحده به دنبال تخریب یکی از بازوهای رسانه‌ای فلسطین باشد. طالقانی با اشاره به اینکه مواجهه امنیتی – سیاسی دولت‌های آمریکایی و غربی که شبکه همین واکنش‌ها را با تیک‌تاک داشته‌اند) مربوط به قبل از طوفان الاقصی و مساله فلسطین است، گفت: «این فشارها صرفاً در فلسطین خلاصه نمی‌شود و از قبل شروع شده است. همان‌طور که گفتیم تیک‌تاک یک رژیم زیبایی‌شناسی خاصی دارد که تقریباً هیچ خط قرمزی ندارد و صرفاً مبتنی بر لذت ناب بصری است و صرفاً همین تصویر است پیرو همین مورد از اینستاگرام بسیار جلوتر است و به این معنا هیچ چهارچوب اخلاقی و حقوقی را در خودش جا نمی‌دهد؛ چراکه گذاشتن هرگونه چهارچوب اخلاقی، حقوقی و هنجاری به منزله محدودکردن آن پلتفرم است. اینستاگرام این محدودیت‌ها را داشت اما تیک‌تاک از اول چنین محدودیت‌هایی نداشت. به همین دلیل هم محبوب‌تر شد؛ چراکه آدم‌ها می‌توانستند خیلی راحت‌تر و بدون واسطه از این لذت بصری استفاده کنند. به نظر می‌رسد در ماجرای فلسطین یک نتیجه ناخوسته به وجود آمده است، یعنی چون این پلتفرم از اول چهارچوب‌های مشخص و محدودیت‌های اخلاقی نداشته، درباره مساله فلسطین هم ورود نمی‌کند. پس این موضوع ربطی به این ندارد که چین طرفدار حماس یا فلسطین است یا در هماهنگی با ایران این اقداماتی می‌کند. مساله این است که تیک‌تاک چون از اول چهارچوب اخلاقی و هنجاری نداشته، نسبت به مساله طوفان الاقصی و فلسطین هم هست. درحالی‌که احیاناً اگر یک جنبش اجتماعی دیجیتال در تیک‌تاک به وجود می‌آید یک نتیجه ناخوسته برای این پلتفرم است، یعنی کارکرد این پلتفرم از ابتدا این نبوده که جنبش‌های اجتماعی در آن شکل بگیرد. بلکه قرار بوده آدم‌ها در آنجا سرگرم شوند و یک اوقات فراغت کوتاه داشته باشند. بنابراین مواجهه آمریکایی‌ها و اسرائیلی‌ها با تیک‌تاک در مساله فلسطین به این معناست که می‌خواهند نسبت به فقدان چهارچوب اخلاقی و هنجاری تیک‌تاک چشم‌پوشی کنند، یعنی آنها توقع دارند تیک‌تاک‌ی که تحت عنوان نسخه جهانی ارائه می‌شود، مدتی سری از محدودیت‌های اخلاقی و هنجاری را رعایت کند.

چین می‌خواهد مرکز جهانی ارتباطات باشد

برخی بر این باورند که بازتوجه به محبوبیت چشمگیر تیک‌تاک در بین جوانان از یک طرف و فقدان هرگونه چهارچوب و آزادانه بودن محتواهای منتشرشده در این پلتفرم از طرف دیگر، زنگ خطری برای اروپا و آمریکا ایجاد شده تا مبدا کنترل فضای دیجیتال از دست‌شان خارج شود. طالقانی تخریم شرکت هواوی توسط غربی‌ها را به عنوان اولین واکنش سلمی این کشورها نسبت به اقدامات چین دانسته و گفت: «در آن زمان این برآورد وجود داشت که چین در یک بازه زمانی ۱۰ تا ۱۵ ساله، «سیلیکون ولی» خودش را داشته باشد و در برابر شرکت‌های مادر و غول‌های فناوری ارتباطات، تبدیل به یک مرکز جهانی برای ارتباطات، رسانه‌های اجتماعی و در کل در مرکز تکنولوژی‌های نوظهور قرار بگیرد. اما به نظر می‌رسد حداقل چین در این بازه زمانی به چنین برآوردی دست پیدا نکرد، یعنی رسانه‌های محبوب چینی‌ها متفاوت با رسانه‌های محبوب غربی‌هاست. نسخه‌هایی که برای رسانه‌های اجتماعی در داخل چین ارائه می‌شود با نسخه‌های جهانی متفاوت است. چین یک سانسور گسترده و یک کنترل ایدئولوژیک بر محتواهایش دارد که این سانسور و کنترل ایدئولوژیک را در نسخه‌های ارائه شده برای سایر جوامع اعمال نمی‌کند. پس تمام مسئله غربی‌ها بر سر همین سانسور و کنترل ایدئولوژیک است. اگر چین هم بخشی از این سانسورها بر نسخه‌های جهانی اعمال می‌کرد احتمالاً غربی‌ها مشکلی با تیک‌تاک نداشتند. احتمالاً وجود دارد که اتفاقاً یکی از انگیزه‌هایی است که آمریکایی‌ها از آن می‌ترسند. به این صورت که چین در قبال نسخه‌های جهانی به شیوه‌های دیگری سانسور و کنترل ایدئولوژیک کند، یعنی همان‌طور که خط قرمزهایی برای نسخه‌های داخلی تعیین کرده یک سری خط قرمز برای نسخه‌های جهانی رسانه‌های اجتماعی و تکنولوژی‌های نوظهورش بگذارد که منافع ملی چین در بیرون از مرزهایش را تضمین کند و این اتفاق قطعاً خوشایند آمریکایی‌ها نیست. البته این امر هنوز رخ نداده و یک پیش‌بینی است که احتمالاً غربی‌ها از آن باخبرند و در حال مبارزه با آن هستند.

www.fdn.ir

FARHIKHTEGANDAILY

www.fdn.ir

FARHIKHTEGANDAILY

www.fdn.ir

FARHIKHTEGANDAILY

www.fdn.ir

FARHIKHTEGANDAILY

www.fdn.ir

FARHIKHTEGANDAILY

www.fdn.ir

FARHIKHTEGANDAILY

است، در چنین شرایطی نصیری از شازده پهلوی که در اتحاد استراتژیک با اسرائیلی‌ها است یاد می‌کند. احتمالاً نصیری مثل سابق از وضعیت جهانی فعلی حیرت کرده است و توان فهمیدن شرایط جدید را ندارد. **حکمرانی و حکومت‌داری در عوا نیست:** درک نصیری از مقابله با حکومت شبیه نوعی دعوی خیابانی است. او هرآنچه مخالف است را نام می‌برد تا بتواند از طریق لشکرکشی نشان دهد وضعیت خوبی وجود دارد. حال‌آنکه نمی‌داند بسیاری از گروهایی که او نام می‌برد اصلاً نه‌توان اجتماعی دارند و نه حتی قدرت فکری حکمرانی. اما نصیری درکی از این مساله ندارد و صرفاً برای اضافه کردن به لشکر خود سعی می‌کند هر آنکه تصور می‌کند با او می‌توانند دعوا کنند را نام ببرد. نصیری هنوز نمی‌داند مساله در کیفیت است نه در کمیت و از درک چنین بحث ساده‌ای غافل است.

موارد دیگری هم می‌توان به این نوشته در رابطه با افکار واپس‌گرایانه نصیری اضافه کرد که حالا با توهم رادیکالیزه خود پیوند زده است اما صرفاً با یک توصیه به او سعی خواهم کرد این متن را به پایان برسانم؛ آقای مهدی نصیری سیاست محلی است که بیش از آنکه بیان‌های پوپولیستی و عوامانه اعتبار داشته باشد درک و موقعیت دیدن است که اعتبار دارد. اگر گاندی روزی سخنی را تحمل کرد یا اگر محمود طالقانی دست به تفسیر تازه‌ای از قرآن در دوره خود زده است یا فردی مثل آیت‌الله خامنه‌ای رهبر ایران روزی مانع جنگ ما با ملت‌های منطقه شده و روزی و ۱۰۰۰ موشک بر بزرگ‌ترین نگه‌دازنده بمب اتم در منطقه حمله کرده است، صرفاً به جهت آن است که درک و موقعیت دیدن در دوره خود را داشته‌اند؛ کاری که شما اصلاً نتوان آن را از ابتدا نداشته‌اید و در آینده هم نخواهید داشت. ما پیش از این هم توصیه‌های شادتان را به جمهوری اسلامی شنیده‌ایم. از همین رو از اینکه همین جنس توصیه‌ها را به پهلوی و امثالهم دارید تشکر و استقبال می‌کنیم.